Abonamentul

Pentru monarchie:
Pe an 12 cor., 1/2 an 6 cor., 1/4 an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond: o dată 14 fil., a doua óră 12 fil., a treia óră 10 fil., și de fiesce care publicațiune timbru de 60 fil.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redacțiunea și Administrațiunea Unirii« în Blaș.

Anul X. Blaș 20 Ianuariŭ 1900. Numĕrul 3.

La începutul anului.

II.

Dacă bilanțul politic al anului trecut nu ne presentă date prea mulțămitóre, avem cel puțin mângăerea, că pe terenul *bisericesc* putem constata unele note mai puțin deprimătóre.

Anul trecut a fost martor al mișcării însuflețitóre pornite în sinul preoțimii nóstre, carea s'a ridicat la valóre deplină în sinodul de astă-tómnă. A fost martor al viilor discuții pornite pe tema ajutului de stat, mai bine zis: a condițiunilor legate de acest ajut.

Discuțiile acestea aŭ scos la ivélă dóuĕ lucruri, în servițul cărora aŭ să se concentreze tóte puterile nóstre: independința nóstră bisericéscă și ameliorarea stării materiale a preoțimii.

Sînt în legătură strînsă aceste dóuĕ lucruri, pe o formă trebue să ne preocupe pe toți. Căci nu putem admite o ameliorare a stării preoțimii cu risicul de a suferi știrbire independința bisericii nóstre, și éră-și nu ne vom puté lupta pentru independință, câtă vreme starea deplorabilă a preoțimii ne taiă calea avînturilor mai înalte.

Ameliorarea stării materiale a preoțimii nóstre este cuvîntul de ordine, ce anul trecut ni l-a lăsat drept moștenire, și avem datorința de a-l urma, de a face tot posibilul, ca să nu îngenunchiăm la jumĕtatea drumului, ci să ducem la bun sfârșit lupta începută.

Va zice cine va, că e prea târziŭ să ne apucăm de acest lucru; să ne fi apucat înainte cu o sută de ani!

Nu putem accepta acest fals rațiонамint, căci atunci, Dómne multe lucruri bune ar rĕmâné baltă! Ar urma atunci, că greșéla, să nu se repareze nici o dată, ci să stăm cu mânile în sîn, să privim cum ard grindile de-asupra capului nostru, până ne vor cutropi de-a-binele.

În casul nostru înse, nici nu este vorbă de „greșélă". E vorbă cel mult de bunătatea aceea apostolică a bisericii, cu care a jertfit tot, ce a avut, pentru ca să ajute școlile, să crescă tineri lipsiți de mijlóce pe la universități, să jertféscă filerul din urmă pentru credincioșii ei. În generositatea ei, nu a luat samă, că vor veni timpuri grele, când va avé însa-și lipsă, de ceea ce împărția mai înainte vreme cu atâta dărnicie.

Aŭ sosit acum timpurile grele . . . biserica și slugitorii ei sînt sĕraci; e datorința nóstră cea mai sfîntă să-i dăm mână de ajutor.

Abstragem de la ajutorul de stat, abstragem de la congruă; vor fi și acestea binevenite, *dacă* ni-se vor da fără să ne umilim și să îngenunchiăm. Înse acest „dacă" e destul, ca să ne îndemne, să luăm în seriósă cumpĕnire conclusul sinodului din Novembre, de a ne îngriji de o modalitate a subvenționării clerului propriis viribus.

Situația preoțimii nóstre inspiră cu adevĕrat îngrijiri. Venitele preoțesci aŭ scădut în raport cu scărirea sentimentului religios, care se observă destul de bine și la noi, mai ales în cercurile mai înalte. Și în aceea-și vreme modul de trai, condițiunile sociale, recer de la preot îndoite jertfe. De unde să satisfacă bietul preot acestor dóuĕ cerințe ale vremii, când venitele lui în loc să fi progresat paralel cu vremea, aŭ rĕmas tot cele de de mult, ba putem afirma, că aŭ scădut chiar, după cum a scădut și isvorul lor: sentimentul religios al poporului nostru.

Unde va ajunge preoțimea nóstră, dacă nici în óra a un spre zecea nu ne vom gândi la îmbunătățirea sorții ei? Vom pretinde, să trăéscă și pe viitor aceea-și viață nĕcăjită și umilită, fără să ne gândim, că sĕrăcia e cea mai mare pedecă a ori cărui avînt mai înalt? Vom cere, să fie ca în vécul trecut, cu o mână pe córnele plugului și cu alta întinsă spre binecuvîntare? Saŭ vom închide ochii și vom lăsa, să priméscă banii străinului, chiar și atunci, când banii aceia, ar fi mórtea morală a clerului și a bisericii nóstre?

Una din dóuĕ: ne vom alege atunci saŭ cu puține elemente bune, cari vor fi aprópe neputincióse în lupta cu nevoile zilnice, saŭ cu multe elemente rele, cari își vor întinde cu lăcomiă mâna după bani, ori de unde și sub ori ce condiție s'ar da aceia.

Feuilleton.

Rĕspuns.

Dragă Victore.

Și adecă pentru ce să nu te „bag în literatură"?

Pentru ce să nu te amăgesc cu îmbărbătări și cu perspective de a fi eternisat în strimte colóne?

Șciŭ, că nu ai scris din rĕutate, și totuși îmi vine să te cert, când îmi vorbesci de „eternisare".

E așa de sus eternisarea, dragul meŭ, și eŭ așa de jos, în cât nu am aerul de a ți-o promite, nici măcar după cum promiți copiilor stelele, când plângĕnd își întind mânuțele, să le prindă . . .

Nu, dragă prietine, eternisarea nu încape în „strimte colóne", și nu încape, mai ales, când e vorbă de biete colóne românesci. În alte colóne se scriŭ capo d'opere, ér noi ăștia, *minores gentes* ne mulțămim dacă putem scrie măcar opere da capo . . .

Și scriem, și publicul cetitor ne cetesce (placul maiestatic!) pe urmă aruncă gazeta la o parte aprinde cu ea focul, dacă cere lipsa, saŭ învĕlue o bucată de slănină . . .

Ĕtă „eternisarea"!

. . . .

Atunci pentru ce să scrii?

Să scrii, de câte ori inima și mintea ta e stăpânită de sentimente și idei, cari cer cu insistință întruparea; de câte ori simțesci, că din vălmășagul gândurilor, poți reda unul clar și limpede, cum este în adâncul ființii tale.

Să scrii — și eternisarea să nu te amăgéscă, laudele prietinilor să nu te îngâmfe, criticele rĕuvoitóre să nu te descurajeze! Să scrii de dragul unei *idei*, și să fi deplin satisfăcut, dacă sînt câți va, cari te înțeleg. Să fi fericit, că ai putut transmite din averea eului tĕŭ superior o părticică în sufletul altuia. Să scrii de dragul unei idei, și individualitatea ta să dispară cu totul, după cum se consumă o luminare aprinsă: avem trebuință de lumina ei, dar nu de ea însa-și!

Ĕtă pentru ce te-am *rugat* să ne scrii. . .

Și dacă individualitatea scriitorului dispare în fața scrisului, dacă înțelegem pe „non quis sed quid", ce-ți mai pasă atunci de lume? Ce te împedecă de a pune pe hârtie, aceea ce în adâncul inimii tale atât de viŭ și călduros simțesci?

Nu e un „sujet de amusare" pe sama lumii, acesta. Cel mult pentru lumea cu judecată superficială, din nenorocire în maioritate. Pentru cei alalți înse, e o cestiune de studiŭ: în scrisul altuia cetesc — nu durerile și bucuriile scriitorului — ci propriile lor sentimente:

Plânsul meŭ e al tuturor,
Ce pĕcat e 'ntrinsul?

*

Când scriŭ acésta întroducere „magistrală", mĕ gândesc, la colosala schimbare, prin care ai trecut. Când mi-ai scris „scrisórea", erai prietinul meŭ Victor, acum ești — sper — tot prietinul meŭ Victor, dar în aceea-și vreme *părintele* Victor. O, cât de mult regret, că nu am fost și eŭ să te vĕd la ordinare. Așí fi vrut să-ți sărut mâna, și, cum nu m'am spovedit asupra sĕrbătorilor, a-și fi vrut să mĕ spovedesc *ție*

De nu ar păzi Dumnezeŭ cetatea, în deşert ar veghia ceĭ ce o păzesc.

Cu încredere în numele Luĭ s'a pornit mişcarea pentru ajutorarea celor ce servesc la sfîntul Luĭ altar; ajută-te însu-ţĭ şi Dumnezeŭ te va ajuta! Scim, că multe sînt greutăţile inceputuluĭ, scim că nu ne vom vedé realisat visul în viitorul apropiat, dar tóte acestea n'aŭ să ne inspăĭmânte, când e vorbă de o datorie atât de imperativă.

Scim cât de greŭ ar contribui d. e. poporul de rênd pentru acest scop, dar ĭerte-ni-se vorba, când spunem, că poporul ar contribui cu maĭ puţină hesitare, dacă ar avé *idee* măcar despre sórtea dificilă în care sînt aruncaţĭ părinţiĭ luĭ sufletescĭ. Scim, că sentimentul religios e la un nivel maĭ inferior, dar dacă în vécul trecut, la începutul sfinteĭ Unirĭ, s'aŭ putut ridica ca din nimica institute de învĕţămînt, carĭ sustaŭ încă — să nu maĭ avem azĭ măcar jumĕtate din însufleţirea strămoşilor noştri?

Vom vedé.

Sinodul a luat iniţiativa, şi în privinţa acésta legăm speranţe şi de congresul mixt pus în perspectivă. Mireniĭ, ceĭ în mare parte crescuţĭ cu prescură românéscă şi cu stipendiĭ vor avé cuvîntul. Ne vom convinge dacă sciŭ jertfi şi spre acest scop *zecĭ de miĭ* după cum jertfesc pentru „casa naţională". Ne vom convinge, dacă o cestiune *vitală* va fi îmbrăţişată măcar ca una de — lux.

Şi până atuncĭ, noĭ vom face tot, ce ne stă în putinţă. Colónele nóstre, ca şi până acum, sînt deschise pentru toţĭ aceia, carĭ vor să ĭea cuvîntul la acest obiect.

Acésta e cestiunea de ord bisericesc la ordinea zileĭ.

Secţiunea min. pentru pădurĭ. Ministeriul reg. ung. de agricultură începênd cu 1-a Ĭanuariŭ 1900 a făcut o împărţire nóuă în ce privesce afacerile şi persónele, carĭ se ţin de acel Ministeriŭ.

Pentru noĭ este maĭ de interes a sci, că afacerile pădurilor se pertractéză în secţiunea primă, care are maĭ multe subsecţiunĭ. Subsecţiunea 3/b este aceea, carea pertractéză afacerile pădurilor, carĭ în sensul articluluĭ de lege XIX din 1898 aŭ trecut sub administraţiunea statuluĭ, pe cum s'a întêmplat acésta cu pădurile nóstre bisericescĭ. Şeful subsecţiuniĭ acesteia este Horváth Sándor prim consilier silvic (fő erdőtanácsos) ér substitutul luĭ este Péch Kálmán consilier silvic (erdő tanácsos.)

Monarchul şi armata. Foile din capitală sînt pline tóte de amĕnunte referitóre la un dialog ţinut între Maestatea Sa şi deputatul ceh Dr Stransky, cu ocasiunea prânzuluĭ dat membrilor din delegaţiunĭ. Cum dialogul s'a întîmplat la cercle nu avem cuvînt să ne temem, că el ar fi scornit, cu atât maĭ mult cu cât e viŭ comentat în tóte ziarele. „Budap. Hirlap" din 15 crt. şi scrie un lung prim articlu asupra acesteĭ cestiunĭ.

Étă dar dialogul după „Bud. Hirlap".

După prânz Maestatea Sa apropiindu-se de deputatul ceh Dr Stransky ĭ-a zis, că vorbirea luĭ din delegaţiunĭ a fost maĭ aspră, de cât cum ar fi trĕbuit.

— Aşa cred, Maestate, a rĕspuns Stransky — prin vorbirĭ maĭ aspre cu mult maĭ bine putem să liniştim poporul, de cât dacă n'am zice nimic.

La asta Monarchul a rĕspus:

— Tocmaĭ din contră, eŭ cred, că maĭ ales prin ast fel de vorbirĭ provocaţĭ neliniştea în mijlocul poporuluĭ.

Stransky: Dacă poporul scie, că deputaţiĭ daŭ expresie sentimentelor luĭ, el îşĭ pune încrederea într'înşiĭ şi nu recurge la arme maĭ ascuţite. Prin acésta deputatul maĭ multe serviciĭ face poporuluĭ, de cât prin tacere.

După ăstea Monarchul a întors vorbirea asupra cestieĭ „zde".

— În cestia „Zde" — a zis Maestatea Sa — eŭ am părerĭ cu desĕvîrşire spuse şi carĭ nicĭ o dată nu se împacă cu ale Dvóstre. Sînt gata chiar să decretez statariul pentru ţara întrégă, dacă poporul nu renunţă în cestia acésta la o pretensiune ce nu i-se póte încuviinţa. În cestia armateĭ, dle doctor, eŭ nu cunosc glumă şi chiar şi acum declar cu tótă hotărîrea, că nimĕruĭ nu voiŭ da graţie.

Stransky: Să-mĭ permită Maestatea Ta, ca în apĕrarea poporuluĭ ceh . . .

Acĭ Monarchul, agitat şi cu estraordinară violenţă, a întrerupt pe Stransky:

— Agitatorĭ fără suflet aţîţă poporul ceh! Tóte aceste multe rele le-a provocat inteliginţa!

Stransky: Să-mĭ permiteţĭ, Maestate, să pot face o observare. Este adevĕrat, că inteliginţa de acĭ are tótă priceperea trebuitóre, pentru ca să scie influenţa în spiritul legiĭ. Legea nu dispune, ca ceĭ ce se însciinţéză la serviciul militar să rĕspundă cu „Hier", ci numaĭ atâta, ca să-şĭ presente libelele militare.

— Dle doctor — a rĕspuns Monarchul — acésta e o apucătură de advocat chiţibuşar. Eŭ însă îţĭ spun Dtale, că acésta e o afacere a limbiĭ de serviciŭ militar; ér limba de serviciŭ în armată este cea germană. — În acéstă cestie îţĭ repeţesc, şi s'o scie fie care, nu cunosc glumă!

Stransky: Ar fi un rĕŭ fórte mare, Maestate, dacă în afacerea acésta nu s'ar puté găsi chipul de descurcare şi dacă nu s'ar manifesta maĭ multă prevenire faţă de poporul ceh.

Monarchul: Asta şi eŭ o regret, dle doctor, dar vĕ provoc încă o dată: nu vĕ atingeţĭ de armata mea!

Vedeaĭ atuncĭ, că nu sînt aşa de bun, cum tu mĕ credĭ, nicĭ aşa de rĕŭ, cum alţiĭ mĕ ţin.

Şi — ce pagubă! Ce pagubă!

Capul mi-l razim în palme, îmĭ închid ochiĭ şi cerc să-mĭ reamintesc chipul teŭ . . . Te vĕd la altarul Domnuluĭ servind . . . . Luminile daŭ un reflex misterios sfintelor odăjdiĭ şi faţa ta e palidă de emoţie . . . . Valurĭ de tămâie se înalţă în vĕzduh la Dumnezeul némurilor . . . poporul îngenunchiéză cu evlavie . . . şi abia maĭ recunosc glasul tĕŭ: „Luaţĭ, mâncaţĭ, acesta este trupul meŭ!" Şi sus, pe crucea altaruluĭ, unde aşa de frumos se resfrînge lumina, Chipul Restignituluĭ; pare că clătină din cap cu dragoste şi cu milă: „Primită să-ţĭ fie jertfa, căcĭ îndoită e jertfa, ce mi-o aducĭ: Tinereţele tale, visurile tale de fericire, viéţa ta întrégă . . . Şi în schimbul aceşteĭ jertfe în lume scârbe veĭ avé; de m'aŭ urît pe mine şi pe tine te vor urî . . . Crucea să-ţĭ fie mamă mângăitóre, credinţa să-ţĭ fie tovarăşă, şi speranţa să-ţĭ ştérgă lacrimile, ce vor curge în tăcere" . . .

Evlavios resună cântările sfinte şi chipul Rĕstignituluĭ privesce cu dragoste la tinĕrul preot. Sfîntul Luĭ Cap încununat cu spinĭ pare că se clătină aprobător, şi buzele-ĭ învineţite se invioréză de un dumnezeesc surîs.

*

Scrieaĭ, că sînt maĭ tare de cât tine, că n'am hotărît să lupt cu viéţa şi nevoile eĭ; tu nu veĭ avé să luptĭ.

Óre?

Să cumpĕnim bine lupta acésta, să vedem.

E maĭ uşor să luptĭ *singur*, fără îndoiélă. Nu-ţĭ sînt legate mânile, nu aĭ să daĭ samă de cât de capul tĕŭ, şi cuĭ ce-ĭ pasă dacă-l veĭ pierde? Nimeruĭ; ţie maĭ puţin! E mult farmec în acéstă independinţă, multă vrajă în acéstă imunitate de sub cătuşele socialĭ ale muritorilor de rînd. Singur, „cu capu a mână", fără a te lega prea mult de viaţă, saŭ a tremura în faţa morţiĭ! Cu un fel de superioritate privescĭ la luptătoriĭ rĕmaşĭ în urma ta. Ţi e milă de eĭ. Îĭ vedĭ cum se opintesc şi cum se sforţéză, să ţină paş cu tine, şi nu pot, căcĭ eĭ *nu sînt singurĭ*. La fie care paş aŭ să dea samă de alte vieţĭ; — sânge dintr'al lor sânge — cu dragă inimă şĭ-ar pune şi eĭ capul în primejdie, dar nu pot, căcĭ nu e numaĭ al lor. Se opintesc şi îngenunchiéză şi trebue să renunţe, căcĭ puterile lor se consumă în lupta pentru traĭ — traiul lor şi al copiilor — şi în vreme ce tu trecĭ rece şi nepăsător înainte, eĭ rĕmân loculuĭ, încurcaţĭ în mregile nevoilor zilnice.

Tu trecĭ înainte — eĭ remân.

Şi cu tótă seninătatea ta, cu tótă pacea liniştită, ce-ţĭ împrejmuesce amintirile — nu poţĭ spune, ca nu aĭ să te *luptĭ*. Aĭ intrat singur în luptă, cu entusiasmul conscinţeĭ independente, cu căldura tinereţelor tale. Privescĭ în viitor cu o nepăsare eroică; orĭ, ce va fi, puţin importă! Şi dacă ţi se va părĕ vr'o dată, că prea e rece în jurul tĕŭ; dacă-ţĭ va fi dor de o mână ĭubitóre, care să te mângăie şi să te ajute, să-ţĭ dea nóuĕ puterĭ, când ale tale nu maĭ sînt de ajuns; dacă în sfârşit ţi se va părĕ, că nu maĭ înţelegĭ *farmecul* lupteĭ, în vreme ce alţiĭ îl înţeleg pe deplin — atuncĭ, numaĭ atuncĭ veĭ vedé, că nu aĭ „fugit de la luptă", ci o susţiĭ cu aceeaşĭ greutate, cu care o susţin ceĭ alalţĭ semenĭ aĭ tĕĭ. Şi lor le e doră maĭ uşor! Cum nu sînt singurĭ, eĭ pórtă pe rînd saŭ maĭ mulţĭ de o dată sarcina vieţiĭ, ér tu veĭ fi singur şi nu veĭ avé de cât mângăerea de a puté schimba povara de pe un umĕr pe cel alalt.

Vedĭ, dară cât de nedrept modest eştĭ, când susţiĭ că eştĭ desertor şi cât de gentil, când pe mine mĕ facĭ luptător de bastină, fără să mĕ fi apucat măcar de luptă!

*

Mĕ gândesc, că ce facĭ tu acum în cetatea împĕrătéscă. Ce face Viena, visul-ilusia luĭ Ĭancu? Vĕd, par-că, în depărtărĭ luminile capitaleĭ, aud vuetul de oraş mare, te vĕd în mijlocul aceşteĭ lumĭ sgomotóse pregătindu-ţĭ viitorul. Cu dragoste şi cu

Trecênd peste acestea. Maestatea Sa a vorbit apoi despre alte afaceri politice şi în urmă a provocat pe Stransky ca să caute a se face înţelegerea între Germanî şi Cehî, de óre ce acésta necondiţionat trebue să se întîmple.

Cuvintele Monarchuluî aŭ produs neaşteptată emoţiune pretutindenea, atât prin declaraţiunile categorice ce a făcut, cât şi prin tonul iritat cu care le-a rostit.

Se comentéză maî ales celea patru declaraţiunî, ce cuprind cuvintele preaînalte: *„In cestiunea armateĭ nu sciŭ de glumă, — în cestiunea „zde" sînt neconciliabil, — nu voiŭ da nimĕnuĭ graţie — sînt gata să decretez statariul."*

Pe compatrioţiĭ nostri ĭĭ geněză maĭ ales declaraţia referitóre la limba armateĭ, despre care Maestatea Sa a zis în auḑul tuturor, că e cea germână.

A resolvi cestiunĭ de limbă cu statariul — scrie Bud. Hirlap. — n'a succes nu numaĭ în Bohemia, dar nicăiri, nicĭ chiar în Polonia. Întru cât însĕ armata e comună şi în Ungaria limba statuluĭ e cea magiară, ér între cele 17 milióne locuitorĭ aĭ Ungarieĭ numaĭ 2 sînt Nemţĭ, şi nicĭ în Austria nu sînt maĭ mult ca 7 milióne între cele 22, e fórte dubiŭ că până când va maĭ fi încă susţinută în armată limba germână, care cestiune de alt cum în Ungaria numaĭ prin ordinaţiunĭ e regulată?"

Impresiunea generală e, că Maestatea Sa a voit să avertiseze pe toţĭ, că nu sufere nicĭ un atac contra armateĭ, şi în acésta cestiune e intransigent.

Renta şcolilor române din Braşov. În afacerea şcolilor române de la Braşov negociările diplomatice sînt deja încheiate. Cele dóuĕ guverne aŭ stabilit patru puncte în privinţa ajutorăriĭ viitóre. Cel maĭ important este punctul întâiŭ, conform căruia statul român s'a obligat ca să depună în Budapesta, *la oficiul de dare al statuluĭ magiar,* o sumă óre care, drept capital din dobânḑile căruia se vor forma rentele ce se vor da pentru ajutorarea bisericiĭ sft. Nicolae şi a şcolilor române din Braşov. Capitalul se va stabili maĭ târziŭ. Punctul al doilea prevede că *renta* numaĭ *presidentul în funcţie* a Eforieĭ o póte ridica. În punctul al treilea statul magiar se angajéză a recunósce că pentru vecie acésta sumă este destinată şcolilor române din Braşov, şi că va respecta înţelegerea încheiată cu statul român. În punctul al patrulea însă comunitatea bisericéscă din Braşov îşĭ reservă dreptul ca la cas când guvernul magiar ar călca învoéla, să pretindă întregul capital, orĭ renta corĕspunḑĕtóre. Negocierile aŭ fost mijlocite de ministrul de externe.

Iancu şi Magiariĭ. Pomenind în Nrl 1 din a. c. despre depunerea uneĭ cununĭ pe mormîntul eroului Iancu, am spus, că ceĭ cu consciinţa neliniştită se vor turbura grózníc de acéstă manifestaţie dêmnă a tinerimeĭ nóstre. —

Faptul prezis de noĭ s'a şi întîmplat şi încă într'un chip, care revoltéză şi pe ceĭ maĭ pacinicĭ.

După cum cetim în Tribuna din 13 Ian., notariul din Ţebea auḑind despre manifestaţiunea tinerimeĭ, a început în ziua de Crăciunul nostru învestigaţie. Aŭ fost citaţĭ parochul Ioan Tisu, învĕţătorul Romul Jurca şi cantoriĭ bisericiĭ. În sfârşit, la 9 Ian. n. a sosit o patrulă de gendarmĭ în Ţebea.

Gendarmiĭ aŭ ascultat pe preotul maĭ tinĕr părintele *Giurca.* Bravul preot a declarat cu bărbăţie, că regretă, că la depunerea cununeĭ n'a fost de faţă, cacĭ ar fi făcut solemnitate şi maĭ mare, sĕrbând parastas. Atuncĭ însĕ era în filiala Caraciŭ (l. Brad).

Aflând gendarmiĭ că cununa se află acum *în biserică, pe sfîntul altar,* aŭ luat cu forţa cheile bisericiĭ, şi smulgênd de pe altar cununa aŭ pus-o în cutia, în care aŭ adus-o braviĭ tinerĭ, şi aŭ luat-o cu eĭ la Baia de Criş.

Ca motiv al confişcăriĭ a dat împrejurarea că unul dintre studenţiĭ nostri ar fi zis la mormîntul luĭ Iancu:

„Jurăm pe mormîntul tĕŭ, Iancule, că nu vom avé linişte până ce nu vom dobândi drepturile nóstre egale cu celelalte naţiunĭ".

Confişcarea cununeĭ, considerată de popor ca sfîntă, a produs cea maĭ adîncă indignara în inimile tuturor.

Causa română. E nespus de interesant chipul, cum înşişĭ fraţiĭ magiarĭ scot în primul plan causa română, în acelaşĭ timp când pun pedecĭ peste pedecĭ comitetuluĭ naţional oprindu-l de a se puté manifesta.

La Alba-Iulia un procuror nesocotit insultă memoria luĭ Iancu, care la 1848 a luptat pentru dinastie contra rebelilor magiarĭ. La Ţebea gendarmiĭ confişcă o cunună pe care tineriĭ universitarĭ din Cluş o puseseră în semn de pietate pe mormîntul mareluĭ viteaz. La Gostila gendarmiĭ împuşcă patru ţĕranĭ, carĭ cereaŭ scutul Monarchuluĭ contra nemiloşilor asupritorĭ. Tot acolo ceĭ doĭ membriĭ aĭ delegaţiuneĭ, carĭ umblaseră pe la Viena după graţie, numaĭ cu „salvus conductus" maĭ pot fi ocrotiţĭ contra barbarilor gendarmĭ. La Cliciova un alt ţĕran român e străpuns cu suliţa de un alt susţinĕtor al ordineĭ publice.

Şi tóte ilegalităţile acestea se urméză lanţ într'un timp relativ destul de scurt, şi în era mult buciumată a dreptăţiĭ.

Nu e mirare decĭ, că tóte acestea fac să reînvie causa nóstră şi să se vestéscă lumeĭ chipul estrem de maşter în care sîntem tractaţĭ.

Din fericire primul cuvînt l-a ridicat în delegaţiunĭ deputatul *Schneider.*

Numitul deputat şi-a început vorbirea spunênd, că a primit maĭ multe scrisorĭ de la Românĭ din Ungaria în carĭ aceştia se plâng în contra asupririlor din partea Magiarilor. — Asemenea tractament faţă cu Românii — a zis vorbitorul — ar puté să înstrăineze de cătră noĭ regatul român, pe când simpatiile acestuia pentru noĭ sînt de fórte mare interes. În scrisorile ce a primit se maĭ zice, că regimentele românescĭ tot de una aŭ dovedit vitejie şi cu nestrămutată credinţă aŭ fost faţă de Împĕratul. E fórte îndoios lucru, dacă aceste bune disposiţiunĭ în sinul Românimiĭ avé vor să dureze şi maĭ de parte, dacă necurmat vor fi apĕsaţĭ de tiraniĭ magiarĭ.

Continuând, oratorul a pomenit şi afacerea Iancu şi celebrele cuvinte ale procurorului de stat (de la Alba Iulia), carĭ — şi după părerea vorbitoriuluĭ — vatĕmă adînc orĭ care naţiune.

Studenţiĭ românĭ sînt persecutaţĭ tot de una şi e lucru fórte firesc, că în urma acesteia eĭ se duc în străinătate. E însă fapt, că ceĭ ce în urma siluireĭ se împrăştie în străinătate, aceia pot să devină agitatoriĭ şi revoluţionariĭ ceĭ maĭ primejdioşĭ.

De încheiere luăm notiţă şi de nóua fantasmă, care înspăimântă rĕŭ pe domniĭ de la „Magyar Hirlap". Nu poţĭ de cât să te uĭmescĭ în faţa acestor nesăbuite prostiĭ.

Cĭ că Româniĭ ca să nu se uite memorabilele zile de la procesul Memorandului aŭ pus la cale cu o firmă nemţéscă din Germania o . . . conspiraţie. Firma pregătesce adecă şi vinde creióne carĭ pórtă inscripţia Memorandului.

O, e ceva ridicul! nespus de ridicul, să conspirezĭ cu creióne contra statuluĭ! Şi ceea ce e maĭ interesant, e că scriitorul acestor şire are un creion de acestea chiar de pe timpul vestituluĭ proces, cumpĕrându-l de la o librărie din Cluş.

Dar cu tóte acestea conspiraţia esistă şi o conduce archimandritul Hamsea şi Episcopul Goldiş!

Halal de aşa capĭ de conspiratorĭ!!!

Revistă bisericéscă.

Franţa. Sĕptămânile trecute ziarele francmasonice î-şĭ esprimaŭ în continuŭ dorinţa de a se seculariza averile congregaţiunilor religióse, carĭ se urcă la frumósa cifră de 600 milióne frcs. Pofta după aceste averĭ s'a născut, nu-ĭ vorbă, şi în uniĭ din aceĭ catolicĭ cu doĭ banĭ în treĭ pungĭ, carĭ necunoscĕnd numĕrul membrilor diferitelor congregaţiunĭ religióse, luaŭ în considerare numaĭ bunurile acelora.

Dacă considerăm însĕ, că numĕrul religioşilor în Franţa face 150 miĭ, atuncĭ vedem numaĭ de cât, că chiar şi în casul,

---

mândrie mĕ uit la calea, ce aĭ să o facĭ: înainte şi tot înainte!

Pare, că resimţesc şi eŭ dorul tĕŭ de muncă — şi eŭ eram o dată . . .

Nu sciŭ ce eram, dar îmĭ aduc a minte de luminile felinarilor. Aşa de frumos străluceaŭ felinarele pe malurile Dunăriĭ! Lumina lor proiecta o lume în adâncurĭ. Pe strade era lume multă şi sgomotósă. Visam atuncĭ de Omer şi de Virgil, dar Omer şi Virgil n'aŭ voit să viseze de mine . . .

Nu-mĭ maĭ aduc a minte; ca prin vis întrezăresc flacările gălbuĭ ale lampelor şi treptele de marmoră ale universităţiĭ . . .

. . . . Visam atuncĭ de Omer şi de Virgil, dar Omer şi Virgil n'aŭ voit să viseze de mine . . . .

Viséză şi tu, prietine dragă Aristotelĭ şi Sfinţĭ Toma, şi-ţĭ doresc din inimă, că Aristotel şi Sfîntul Toma, să viseze de tine!

Al tĕŭ

Alesandru.

---

când averea aceea ar aduce 5%, totuşi de persónă nu vin mai mult de 200 fres. la an. O sumă în adevĕr modestă. Dar asta încă nu-i totul. O mare parte din bunurile acelea e a spitalelor şi orfanotrofilor. Şi aşa dacă ómenii fără milă, ar comite furtul sacrilegiŭ prin despoiarea acestor congregaţiuni de caritate de bunurile lor, sĕrmanii religioşi şi religióse ar fi siliţi să cerşéscă pânea de tóte zilele nu numai pentru sine ci şi pentru acelea creaturi, neputincioşi şi orfani, cari despreţuite înaintea lumii, î-şi află asil la sînul cald al instituţiunilor bisericii lui Isus Christos.

Cu tóte că cunóscem spiritul anticatolic al guvernului frances, totuşi sperăm, că alarma dată de pressa celor fără Dumnezeŭ va rĕsuna îndeşert.

Italia. Zilele trecute a eşit de sub tipar opul p. ben. Ballus despre lăţirea catolicismului în seclul al XIX. Foile liberale, se înţelege, aŭ încremenit la vederea datelor atât de elocuente în defavorul nisuinţelor francmasonice şi ateiste din seclul trecut. Conform acestor date pe cari p. Ballus le a „adunat cu cea mai mare îngrijire, catolicismul a făcut progrese enorme în tóte părţile acelea, unde pe la începutul seclului de curînd înmormîntat abia era cunoscut numele de catolic. În Anglia şi Scoţia, pe cum ne spune Ballus, numĕrul catolicilor, cari la 1800 eraŭ 120 mii, în anul trecut s'a urcat la 2 milióne. În Holanda de la a cincia parte a totalităţii locuitorilor s'a ridicat la ²/₅. În Germania din 6 milióne s'aŭ făcut 13, în Helveţia din o jumătate milion peste un milion, tot acésta se verifică şi pe peninsula balcanică înjumătăţindu-se cifrele. În Africa numĕrul catolicilor de la 15 mii s'a sporit la 500 mii (aici nu sînt de a se înţelege acele părţi ale Africei, în cari la începutul véculul trecut nu era nici un catolic şi în cari de presinte sînt la dóue milióne credincioşi de ai bisericii romane). Mare a fost progresul şi în Rusia, unde din 4 milióne catolici în decursul seclului trecut s'aŭ făcut 10 milióne. Tot cam aşa stă lucrul şi cu Asia unde numĕrul s'a mărit de 6 ori, ér în America din 36 mii, ce aŭ fost la 1800 s'aŭ făcut 10 milióne la 1900. Aci e de a se aminti şi Australia, unde numĕrul se apropie de 2 milióne.

Întru adevĕr se verifică şi astăzi, că sângele martirilor, de şi în altă formă, e sĕminţa creştinilor.

Revistă politică.

Austria. Frecările dintre naţionalităţile din Austria, cari par că nu mai aŭ termin, aŭ îndemnat pe marii industriaşi din Bohemia să iea un conclus, în care deputaţii din Reichsrath sînt rugaţi să se împace pentru progresul industriei, al comerciului pe cum şi a bunăstării privaţilor. Conclusul a fost provĕdut cu mai multe mii de subscrieri.

Körber din partea sa tot pentru ca să împace Nemţii cu Cehii şi parlamentul să-l facă apt de lucru, a continuat consfătuirile cu şefii diverselor partide. Deja se şi publică lista noilor ministrii, fructul ostenelor lui Körber. A fară de ministrii diferitelor resorturi ocură încă şi doi ministrii fără portofoliŭ, unul pentru Galiţia, altul al Cehilor.

Lista acésta, ce e drept, nu-i oficiósă, dar nici că póte fi atare cu succes mai înainte de ce ar fi aprobată de diversele grupuri parlamentare, căci în Austria astăzi nu se întrebă numai aceea, că cutare ministru din ce partid e, ci se mai recere să se cunóscă şi persóna. Pentru discutarea aprobării ori neaprobării noilor ministrii contemplaţi de Körber, preşedintele stângei Finke, a conchemat la consfătuire pe toţi deputaţii germâni.

Nu se póte trece cu vederea la locul acesta vorbirea, ce a ţinut-o primariul din Praga cu ocasiunea întronizării noului archiepiscop Skrbenski. Primariul în numele poporului ceh, rógă pe înaltul prelat să se nisuéscă intr'acolo de a câştiga dreptul, ca pe capul domnitoriului să se pună şi coróna s. Venceslaŭ. Aşa dară poporul ceh nu doresce numai egalitatea limbei sale, fără şi recunóscerea de regat, în ale sale independent, a Bohemiei.

Rusia. Fóia oficiósă a guvernatorului din Finlanda în numĕrul din 13 l. c. vre să esplice în mod favorabil ţinuta din urmă a guvernului rusesc faţă de Fini. Pe cum spune numita fóe, Ruşilor nu le a trecut prin minte, ca ei să despóie poporul finic de drepturile sale. Intenţiunea lor a fost, ca Finii rĕmânênd atari să fie şi patrioţi buni. Spre scopul acesta Ruşii s'aŭ nevoit să delăture zidul despărţitor dintre ei şi Fini şi în modul acesta să dea prilej celor dóuĕ popórĕ să se cunóscă mai bine.

Cât este de sinceră şi adevĕrată esplicarea acésta se póte vedé din autonomia de carea a fost lipsită Finlanda. Şi ca şi când asta nu ar fi fost de ajuns, sórtea a voit, ca chiar acum să se publice un ucaz noŭ, în virtutea căruia Finilor nu le este permis să ţină adunări de ori ce categorie fără previa licenţă a guvernatorului. Ba nu le este ertat nici chiar de a felicita in corpore vre un bărbat mai însemnat de al lor, fără ca la acésta să-şi fi dat mai înainte învoirea guvernatorul.

Pentru ca să fie stabilite şi pedepsele pentru cei ce ar călca acéstă ordinaţiune, Ţarul a trimis-o senatului din Finlanda. Că apoi acesta o va rĕspinge, e lucru mai sigur şi atunci Ruşii ce nu aŭ putut câştiga cu frumosul, vor avé cu forţa. Motivul îl vor afla uşor.

Transvaal. Sórtea răsboiului e încă tot nedecisă. Burii ţin încă şi acum asediat oraşul Ladysmith, ér Buller stă încă tot din colo de rîul Tugella. Sĕptămâna trecută unele sciri ne spuneaŭ, că Burii aŭ ocupat tóte înălţimile, ce sînt în jurul oraşului Ladysmith. Dacă lucrul va fi adevĕrat, sórtea Ladysmithului e hotărîtă, el va cădé în mânile Burilor.

Situaţia strategică a acestui oraş e una dintre celea mai bune. Jur împrejur e încunjurat de dóuĕ rînduri de munţi. Rîndul din afară a fost ocupat de Buri, ér pe cel din spre oraş eraŭ aşezate tunurile angleze. Ast fel stând lucrul până acum, nici Burii nu se puteaŭ apropia tare de oraş şi nici generalul Withe nu putea fugi din strîmtórea în carea ajunsese. Dar dacă Burii, pe cum se spune, aŭ ajuns în posesiunea munţilor din apropierea Ladysmithului, atunci capitularea e o cestiune numai de puţin timp.

Preşedintele Transvaalului Krüger a trimis o circulară către toţi generalii buri, în carea după ce le revócă în memoriă dreptatea răsboiului ce-l órtă şi perfidia cu carea s'aŭ purtat Anglezii, asemĕnând opera lor distrugĕtóre cu atacurile, ce satana le îndréptă în contra bisericii lui Christos, termineză zicênd, că trebue să continue lupta în numele Domnului.

În Anglia cresce neîndestulirea. Mulţi nici în noul generalissim Roberts nu mai aŭ nici o nădejde. Minitrul Chamberlain e supus la o aspră critică. O revoluţie formală s'a iniţiat în contra lui.

Corespondinţe.

S. d. m. in 16/1 1900.

Onorată Redacţiune!

Pe cum cetesc în numĕrul din urmă al Unirii, încep a se face pregătiri pentru pelegrinajul la Roma, în direcţia, ca călĕtoria şi întreţinerea să fie mai puţin costisitóre. E frumos şi sînt demni de tótă lauda, cei ce aŭ întreprins paşii aceştia. Dar una, să nu fie cu supĕrare, mi se pare şi-aŭ uitat-o. E vorbă de aceia, cari încă ar dori să mérgă la cetatea eternă, dar sumă mai însemnată la disposiţie nu aŭ nici o dată, în rate înse ar puté face ceva. În numele acestora ieaŭ cu cuvîntul întrebând şi rugând pe domnii iniţiatori, că nu ne ar puté ajuta în forma aceea, ca să se angajeze la adunarea unor rate, cu a căror sumă să ne putem folosi şi noi atunci, când va fi sosit timpul? Dacă ar fi atât de buni, î-am ruga, ca în „Unirea“ saŭ în altă formă să ne încunoscinţeze despre acéstă bunăvoinţă.

Pe cum am înţeles, tot în anul acesta se va ţiné şi un conciliŭ provincial. Multe şi mari lucruri vor fi legate de dînsul, căci multe şi mari sînt defectele de cari suferim. Nu vreŭ să daŭ sfat nimĕnuia, că ce să se pertracteze în conciliul acela, dară dorinţa 'mi este ertat să mi-o esprim.

Eŭ uitându-mĕ la multele lucruri de îndreptat, ce le avem, aflu că cel mai urgent sînt defectele pe terenul liturgic. Cărţile nóstre rituale în multe locuri ne daŭ libertate deplină „cum va vre cel mai mare“, ér în alte multe locuri, unde nu ne o daŭ ele, ne o luăm noi. Din amîndouĕ acestea urmeză apoi galimatias aceea perpetuă, ce o vedem de atâtea ori verificându-se, când la o funcţie óre care convin mai mulţi preoţi. E drept că „Graeca per Ausoniae fines, sine lege vagantur,“ dar asta nu mi-ar plăcé să se zică şi despre noi, în cestiuni bisericesci.

Ca remediŭ în contra relelor acestora eŭ aşi propune, nu pentru diverginţele, ce

se nasc din capriţiul confraţilor preoţi, căcî pentru acestea lécul e uşor. o lege strictă, ci pentru acelea, carî provin din elasticitatea rubricilor. ca Escellenţa Sa Mitropolitul, a căruia este conchemarea sinodulul provincial şi în prima linie determinarea materieî de pertractat în acela, să denuméscă o comisiune, carea studiând lucrul cum se cade, să facă unele determinărî maî de aprópe. carî apoî fiind aprobate. dacă nu pe altă cale, cel puţin pe calea unor ordinaţiunî speciale să fie puse în praxă. Aceleaşî rubricî. cu retipărirea cărţilor bisericescî să între apoî într'însele.

În modul acesta eŭ sperez, ca unitatea rituală se va ajunge. şi nu vom maî fi siliţi, ca atuncî când întîmplarea aduce cu sine, ca să persolvăm unele funcţiunî în altă comună. să întrebăm pe crâsnic, că ce datină e acolo, ca să nu ne blamăm pe noî orî pe preotul local înaintea poporuluî puţin pricepĕtoriŭ.

Fire-ar încă multe de zis, p. e. unitatea în cântărî, dreptul bisericesc al provinţeî nóstre, ca să nu fim siliţi să recurgem la pidalion şi acolo să cercăm, că ce e în us la noi şi ce nu e, şi dacă nu aflăm în dreptul oriental, să vedem datina, şi dreptul apusĕn, şi alte multe, dar de astă dată. mĕ îndestulesc cu atâta.

P. R.

M. Gheja în 10 Ian. 1900.

Onorată Redacţiune!

Din cea din urmă „dare de samă“ a subscrisuluî Nr. 45 al „Unirii“ anul 1899 se vede, că s'a primit în favorul şcolii gr. cat. din M. Gheja 55 fl. 14 cr. v. a. De atuncî s'a maî primit cu mare mulţămită încă de la: Credincioşiî gr. cat. din Mureş-Uióra, colectaţî prin P. On. D. Dr Sebastian P. Radu protopop 1 fl., de la Dl Gregoriŭ Bozac proprietar în Velcheriŭ 1 fl. şi de la M. On. D. Teofil Pop paroch în Hădărău 1 fl. — Suma contribuirilor în favorul susamintiteî şcolî este decî: 58 fl. 14 cr. v. a. (116 coróne 28 filerî).

Tot o dată îmî permit a face cunoscut Prea stimaţilor Domnî marinimoşî contribuenţî, progresul, ce s'a făcut în acéstă comună în timpul cel maî noŭ, *convins fiind că nicî o mulţămită ce li-o aş face, nu le ar cădé aşa de bine, ca tocmaî progresul intelectual şi moral îndeplinit din partea celor ajutaţî.*

La stăruinţa Dluî învĕţător Iuliŭ Popp s'a înfiinţat un cor de bărbaţî în 2 vocî, care atât la s. liturgie. cât şi la utrenie laudă pe Dumnezeŭ prin intonarea corectă a frumóselor nóstre cântărî bisericescî.

În 15 Decembre a. c. s'a pus basă uneî bibliotecî poporale numită: „Biblioteca tinerimiî din M. Gheja“ prin donarea alor 44 cărţî în 46 volume din partea subscrisuluî, 6 cărţî de către dna Lucreţia Simu din M. Gheja. 3 din partea dşóreî Cornelia Oltean din Săujacob şi 5 din partea dluî Iuliŭ Popp învĕţător în M. Gheja.

Ast fel biblioteca tinerimiî din M. Gheja constă din 58 cărţî în 60 tomurî. — ér până azî are 44 membriî, carî contribuesc pe fie care an 20 cr. pentru cumpĕrarea de cărţî.

Localul de cetire e sala şcoliî nóstre.

Cu bucurie decî subscrisul constată, că deja se cunosc rôdele şcoliî. De când acéstă comună a avut învĕţător pe Ioan Nicóră. ér azî pe Iuliu Popp. tinerimea crescută de eî scie ceti şi scrie bine, aşa cât cu mare bucurie schimbă azî petrecerile de prin şedĕtorî cu lectura plăcută şi edificătóre din şcólă.

Pe venitor sperez a puté fi în posiţiune de a aduce la cunoscinţa binevoitorilor nostri şi înfiinţarea uneî „reuniunî de temperanţă“ în comuna nóstră, — de şi acesta e un lucru cu mult maî greŭ de dus în îndeplinire ca altele. Vorba românéscă: „La vale mergî uşor“ (calea spre viţiŭ e netedă), dar „La deal suî anevoie“ (calea vîrtuţiî cu spinî prĕsărată este.)

George Simu
preot preş. sen. şcol. din M. Gheja.

„An noŭ fericit!“

La fondul de salarisare a preoţilor, aŭ maî incurs ca rĕscumpĕrare a felicitărilor de anul noŭ:

de la Vasile Rus, preot Şeulea rom. 2 cor. — fil.
„ „ Aurel Poruţ. preot Dezmir . 3 „ — „
„ „ Ştef Lita. preot Lunca . . . 2 „ — „
„ „ Teod. Hărşan. preot în Chimitelnic a colectat de la popor în ziua Sf. Botez . . . . 4 „ 16 „
de la Dr Simeon Tămaş. advocat în Hida . . . . 4 „ — „
de la Ioan F. Negruţ. prof. în Blaş 2 „ — „
suma 17 cor. 16 fil.

Apel [1])

către toţi creştinii binevoitorî!

Subscrisul în numele comuneî bis. gr. cat. a Lăscudulul din tractul protopopesc al Ernutuluî vin a mĕ ruga cu tot res ectul de toţî creştinii binevoitorî, să contribue cu filerul lor, la edificarea uneî biserici in sus numita comună.

Cu multă trudă şi cu maî multe jertfe astăzî biserica nóstră posede o sumuliţă de banî. Înse cu suma acésta considerând şi aniî aceştia vitregi, numĕrul cel mic şi miser al poporenilor din comuna Lăscud, cu tótă silinţa şi pe lângă tóte jertfele abia ar fi în stare să ridice o biserică démnă de numele cel sfînt a luî Dumnezeŭ şi corĕspundĕtóre timpuluî.

Special mĕ rog de M. On. Cler român să binevoéscă a nu-şi subtrage sprijinul sĕŭ şi al credincioşilor sĕî. căcî orî cât de neînsemnată ar fi suma contribuită. ea va fi primită cu cea maî mare mulţămită şi va ajutora mult la realisarea sublimuluî scop.

Causa ce m'a îndemnat să păşesc în public cu acéstă rugare. este miseria poporenilor aceşteî parochiî şi firma credinţă că multe inimî nobile îmî vor asculta rugarea.

Contribuirile marinimóse rog să se trimită la adresa subscrisuluî în Lăscud (Laczkod) p. u. M. Ugra, Kis küküllő megye.

Eŭ la timpul sĕŭ îmî voiŭ da raport amĕnunţit în colóuele „Uniriî“ despre sumele incurse.

Lăscud în 17 Ian. 1900.

Ioan O Handrea
coop. gr. cat.

[1]) Tóte ziarele române sînt rugate a publica acest apel.

Noutăţi.

Întru mărirea luî Dumnezeŭ. Subscrisul în numele poporuluî gr. cat. din Stupini îşî ţine de plăcută datorinţă a aduce şi pe acéstă cale mulţămită publică acelor credincioşî. carî în decursul anuluî 1899 aŭ contribuit cu maî mult saŭ maî puţin spre înfrumseţarea Sfinteî nóstre Bisericî şi anume: 1) *Iosif Chibulcutean* cu soţia sa *Ana* şi sócra sa *Santora* un ornat complet bisericesc în preţ de 40 fl. 2) *Marcu Danil, Mărginean Iosif, Niculu Simion* şi *Teŭ Vasilica* cu soţiele lor un ornat complet bisericesc de catifea roşie întunecată în preţ de 80 fl. 3) *Marcu Todorica* şi *Lidica* soţia sa 4 luminărî. 2 de argint de China, 2 de aramă în preţ de 8 fl. 4) *Ioan Peligrad,* şi soţia sa *Anuţa* gr. orient. acum în Selişte un tabloŭ în oleŭ representând pe P. C. V. Maria cu fiul sĕŭ Isus şi o candelă de aramă în preţ de 15 fl. 5) Maî multe muerî din comună un rînd de veşminte bisericescî de catifea negre în preţ de 24 fl. 6) *Marcu Elie* şi soţia sa *Raveca* un Euchologiŭ şi S. Evangelie cu lit. latine legătură de lux în preţ de 16 fl. 7) Maî mulţî poporenî 2 praporî negriî şi 2 roşiî de postav în preţ de 48 fl. şi o cădelniţă de aramă 10 fl. 8) *Teŭ Anica* un sticharĭŭ în preţ de 6 fl. 9) *Valea Maria, Maeru Santora,* câte o faţă cerată pe proscomedier şi în tinda muerilor, — pentru carî jertfe Dumnezeŭ le rĕsplătéscă însutit atât pe acest pămînt, cât maî vîrtos din colo de mormînt. — *Iosif Stupinean* coop. paroch gr. cat. în Stupinî. — Dna *Justina Gall* născ. *Ungur* din Secueŭ a cumpĕrat dóuĕ icóne frumóse în preţ de 60 fl. v. a., un rînd de veşminte negre bisericescî pentru funcţiunî funebrale în preţ de 40 fl., pe prestol a pus maî multe învĕliturî de geolgiŭ, de casmir vînĕt şi roşu. A maî cumpĕrat dóuĕ prapore roşiî à 10 fl. şi dóuĕ stihare de geolgiŭ. — Dl *Ioan Gall* pentru coperişul bisericiî ne-a donat 50 fl. — *Panicon Gavrilă* a donat pentru cumpĕrarea unuî clopot 100 fl. — *Negru Niţiŭ* 10 fl şi de la maî mulţî indivizî aŭ incurs 25 fl. Curatoratul bisericesc şi pe acéstă cale se simte îndatorat a aduce marinimoşilor dăruitorî mulţămita sa ferbinte. În numele curatoratuluî bisericiî. Secueŭ la 15 Ianuar 1900. *Nicolaŭ Marincaş* paroch gr. cat.

Autonomia catolică Membriî congresuluî autonomic sînt convocaţî pe ziua de 31 Ian. n. la o conferinţă în Pesta. Convocarea o face primatele Vaszary.

Mulţămită. Concertul împreunat cu dans, ce s'a ţinut de către comuna bisericiî gr. cat. din Timişóra, în presara anuluî noŭ, a fară de delectarea şi petrecerea animată pentru numĕrosul public participant, a maî avut şi următoriul resultat material: Venitul brut: 223 coróne. Spesele: 112 cor. 90 fil. Profitul curat: 110 cor. 10 fil. — Din acest profit curat s'a separat $^{1}/_{4}$ parte în 27 cor. 53 fil. pentru şcolarii sĕracî; éră restul 82 cor. 57 fil. s'a destinat pentru recerinţele coruluî. — Suprasolvirî aŭ prestat: Escelenţa Sa Episcopul Desseffy 6 cor.. Ilustr. Sa Episcopul Németh 4 cor., Magnific. A. Mihalţianu 4 cor., Adv. P. Rotariŭ 4 cor., G. Jovi 4 cor.. Dr T. Puticiŭ protopop 3 cor. Redactorul Barcian 3 cor., Judele de trib. P. Kotocz 2 cor.. Docentele Al. Fucsek 2 cor.. Adv. Em. Ungurian 2 cor., I. Vulcan preot pens. 2 cor. R. Bandl proto-căpitan de poliţie 2 cor., Nic. Gherdan notar pens. 2 cor., Profes. Hoos 2 cor.. Canonicul Dr Engels 2 cor.. Canonicul Dr Kun 2 cor., Abatele Vudy 2 cor.. Adv. G. Ardelean 2 cor.. V. Putilian oficiant 2 cor.. Ştefan Bovanco 2 cor.. T. Lungu docente 1 cor., P. Braşovan oficiant 1 cor., Profes. Rözsler 1 cor.. Profes. A. Mihuţa 1 cor.. Ioan Maga secretariŭ la camera comercială 1 cor., Elena Olariŭ 1 cor.. T. Paun 1 cor.. Adv. Dr Ţegle 1 cor.. Parochul Dav. Lang 1 cor. şi Georgiŭ Traila 9 coróne. — Tuturor binefăcĕtorilor se esprimă. prin acésta. cea maî profundă mulţămire. În numele comuneî biseric. *Georgiŭ Traila* paroch.

Statua luî Mircea Vodă. În Tulcea se va ridica pe lângă statua reanexăriî Dobrogeî. şi statua în bronz a luî Mircea Vodă' primul cuceritor al Dobrogeî.

Promovare *Ioan Coţofan* jurist abs. student în sciinţele technice montanistice, fost stipendist Şuluţan. a fost promovat la anul noŭ de doctor în sciinţele juridice şi politice la universitatea din Cluş. Felicitările nóstre!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Însemnarea simbolică a porumbuluĭ.

(Fine.)

Cum se face óre, că a treia din persónele dumnezeescĭ și în urmare și sufletul omuluĭ se simbolisézǎ prin porumb? În revelațiunea dumnezeéscǎ sfîntul Spirit însu-șĭ șĭ-a ales simbolul acesta. El a și dovedit și a publicat alegerea acésta prin sfînta Scriptură pentru tóte timpurile. Éră dacă aflăm, că sufletul omenesc încă se simbolisézǎ în acela-șĭ chip, în care se simbolisézǎ și sfîntul Spirit, temeiul simboluluĭ acestuia comun e tot acela-șĭ cu temeiul numeluĭ comun (suflet = spirit). Spiritul e opusul trupuluĭ, al materieĭ, a ceea ce e pămîntesc. El se înaltă ușor și repede preste pămînt, se silesce spre cer. Paserile sînt decĭ deja de la fire potrivite spre a reaminti firea și activitatea spirituluĭ. Dară de ce a fost ales chiar porumbul de simbol al firiĭ spirituale? Ochiul omenesc află deja la multe paserĭ lucrurĭ de acelea, carĭ le fac de totuluĭ tot nepotrivite spre a se folosi de simbóle pentru ființe nobile, amabile și spirituale. La paserĭ marĭ, bună óră la vultur, prin forma trupéscă maĭ puternică ĭes prea tare la ivélă perfecțiile trupescĭ. Altor paserĭ le lipsesce frumséța orĭ preste tot vre o perfecțiune, care le-ar face amabile. Paserĭ de acelea, carĭ mânâncă carne orĭ ucid insecte, încă nu sînt potrivite spre a servi de simbóle de ale ființelor spirituale. De aceea s. Petru Chrisologul asémĕnă în cuvîntarea sa a 98-a și în a 171-a pe lacomiĭ vulturĭ cu ființe spirituale fărădelege. Éră s. Ĭeronim scrie luĭ Ocean: „Lumea pĕcătuesce și nu se curățesce fără de potop. Porumbul sfîntuluĭ Spirit, după ce a alungat paserea cea maĭ întunecată, sbóră ĭute la Noe ca și la Christos în Ĭordan. El cu stîlparele recreăriĭ și al luminiĭ (căcĭ untul de lemn împărtășesce amîndóuĕ) vestesce lumiĭ pacea. — Ceĭ înviațĭ (prin grație) ĭes din apă (din apa botezuluĭ), apoĭ înaltă (sfîntul Spirit) pe credincioșiĭ înraripațĭ de pe pămînt la cer." Aceea-șĭ idee o desvóltă s. Părinte și în dialogul sĕŭ cel îndreptat în contra Luciferianilor: „În botezul bisericesc porumbul sfîntuluĭ Spirit după alungarea paseriĭ celeĭ maĭ întunecate (carea o simbolisézǎ corbul luĭ Noe) vestesce pămîntuluĭ nostru pacea."

Porumbul a fară de sborul ușor și ĭute maĭ are frumséță. El a fară de aceea se împrietinesce cu ómeniĭ. O altă proprietate a porumbuluĭ o a accentuat Isus Christos însu-șĭ, când pe Apostoliĭ sĕĭ, — carĭ, pe cum am spus deja, a dese orĭ se simbolisézǎ prin doĭ spre zece porumbĭ, — ĭ-a admoniat zicĕnd: „Étă eŭ vĕ trimit pe voĭ ca oile în mijlocul lupilor. Fițĭ dară înțelepțĭ ca șerpiĭ și blânḑĭ ca porumbiĭ." De aceea zice s. Augustin: „El va, ca eĭ să fie blânḑĭ, pentru ca să nu strice nimĕnuia; căcĭ felul acesta de paserĭ nu omóră nicĭ un fel de animale, nu numaĭ nicĭ unul din cele maĭ marĭ, împotriva cărora le lipsesce puterea, ci nicĭ unul nicĭ chiar din cele maĭ micĭ, cu de carĭ totușĭ se nutresc și micile vrabiĭ. — Din asemĕnarea cu porumbiĭ Apostoliĭ aŭ, să învețe, că să nu strice nimĕnuia." [1] Airia maĭ adauge marele episcop: „Porumbul trece de simbol al dragostiĭ. Oftatul luĭ e amabil. Nicĭ unuĭ animal nu-ĭ place maĭ tare, să ofteze, ca porumbuluĭ. El oftézǎ ziua și nóptea, ca și cum ar fi așeḑat între împrejurărĭ, între carĭ noĭ oftăm (cu dor)." [2] „Veḑĭ, cum sînt de veselĭ porumbiĭ în societate. Pretutindenia sbóră, să se adune, și se nutresc în adunare. Singurĭ nu vor să fie, de societate le pare bine. Eĭ păzesc dragostea și gem întru oftărĭ de dragoste." [3]

Am puté, să cităm din alțĭ ss. Părințĭ multe texturĭ, în carĭ se desvóltă, se lărgesc și se dovedesc ideĭ de felul acesta. Așa scrie s. Leo M.: „Porumbul e o zidire fórte simplă, și pentru că în Dumnezeŭ prin mânia luĭ nu se furișézǎ nicĭ o grunzuroșie, de aceea „ĭuțimea mânieĭ Domnuluĭ" Ĭeremie (25, 38 Vulg.) o caracterisézǎ ca „mânia porumbuluĭ"; căcĭ Dumnezeŭ rĕmâne blând, pe când pedepsesce pe ceĭ nedreptĭ." [4] După s. Gregoriŭ din Nazianz „Psalmistul s'a rugat (54. 6) pentru aripĭ ca de porumb, pentru că acestea sînt maĭ ușóre saŭ maĭ ĭuțĭ, căcĭ așa are, să fie acela, care deprinde dreptatea". [5] În catechesa a 17-a a s. Ciril de Ĭerusalim se spune, că sfîntul Spirit s'a pogorît preste Christos în chip de porumb, pentru că acesta e o zidire curată, nevinovată și blândă. De aceea a prevestit și profetul despre Christos: „Ochiĭ luĭ ca porumbițele" (Cânt. 5, 13). Să maĭ cităm încă un text din un Părinte maĭ vechiŭ. El se află în cartea s. Ciprian despre 'unitatea bisericiĭ și sună ast fel: „În un porumb s'a pogorît sfîntul Spirit; căcĭ el e o zidire blândă și veselă, nu amară prin fere, nu rea prin mușcare, și el nicĭ nu vatĕmă în chip violent cu ghiarĕle. Ĭ-ĭ place un loc ospital la ómenĭ, ĭl place, să locuéscă numaĭ într'o casă. Când dobîndesce pogorîtorĭ, aceștia sînt maĭ mulțĭ. Când sbóră porumbiĭ, eĭ sînt adunațĭ întru sbor comun; eĭ ĭșĭ petrec viața în întrunire socială. — O ast fel de blândéță, are, să se cunóscă în biserică, o ast fel de dragoste are, să se rîvnéscă, pentru ca noĭ să imităm porumbul acesta întru dragoste frățéscă."

Tertulian cuprinde tóte acestea în chipul sĕŭ mĕduos în cartea sa cea despre botez (c. 8) ast fel: „Atuncia la botezul luĭ Christos s'a pogorît Spiritul acela sfînt bucuros de la Tatăl preste corpurile curățite și binecuvîntate, preste apele botezuluĭ. El a odihnit (preste apele acestea) recunoscĕnd locul sĕŭ cel original (care-l cuprinsese în lucrul cel de șepte zile). În chipul unuĭ porumb se pogóră jos la Domnul, pentru ca firea sfîntuluĭ Spirit să o esplice zidirea cea plină de simplicitate și nevinovăție. Pentru că porumbul, — pe cum se susține, — nicĭ după trup nu are fere, de aceea zice Christos: „Fițĭ blânḑĭ ca porumbiĭ." Tuturor acestora nu le lipsesce prefigurarea, carea să le esplice. Căcĭ după apele potopuluĭ, prin care s'a stirpit vechea rĕutate, după botezul lumiĭ, dacă mi-se dă voe, să grăesc așa, un porumb a vestit pămîntuluĭ ca sol pacea după mânia ceréscă. Sloboḑit din corabie s'a întors cu stîlparele de maslin, care trece și la păgânĭ de semn al păciĭ, éră acuma dobîndesce și însemnare supranaturală. În acela-șĭ chip se apropie și porumbul sfîntuluĭ Spirit de pămîntul nostru, adecă de trupul nostru, când se ivesce din scalda botezuluĭ, aducĕnd pacea luĭ Dumnezeŭ, trimis din cer la biserica cea prefigurată prin corabia aceea."

[1] Quaest 17. 1. I.
[2] In ps. 54. c. 8.
[3] In ps. 130. c. 5.
[4] In Job. l. 32. c. 40.
[5] Orat. 39.

Burul van het Roer.

Istorisire de călătorie

de

Carol May.

(Continuare.)

Salutăĭ, și eĭ încă mĕ resalutară în chip prietinos.

„De unde, străinule?" întrebă conducĕtoriul lor.

„De la preumblare."

„De la preumblare? Așa dară locuescĭ aci în apropiare?"

„Sînt óspele luĭ Ĭan van Helmers."

„Al Buruluĭ van het Roer? Așa ne eștĭ cu atât maĭ binevenit!" Îmĭ întinse mâna a dóua óră și mĭ-o scutură pe a mea cu cordialitate mare. „Dta încă eștĭ Olandez?"

„Ba nu sînt Olandez. Asta de altmintrea putețĭ, să o cunóscețĭ din chipul, în care grăesc limba olandeză. Sînt German, dară vĕ rog, să mĕ privițĭ chiar ca pe un Olandez."

„O vom face, dacă așa doresci, și o vom face bucuros, mynheer. E neef Ĭan a casă?"

„Da. Are óspețĭ mulțĭ."

„Pe cine?"

„De o cam dată pe vecinul Zelmst, pe ceĭ doĭ tinerĭ Hoblyn și pe baas Ĭeremias. Astăzĭ vor maĭ sosi Zingen, Velmar, van Raal, van Horst și încă vre o câțĭ va."

„Se póte? Ast fel vor fi dórǎ adunațĭ bărbațiĭ nostri ceĭ maĭ vestițĭ! Dta eștĭ German. Împărtășitu-țĭ-aŭ scopul, ce-l are adunarea acésta?"

„Da."

„Atuncia ne eștĭ un soț, în care putem, să ne încredem, și a bună samă veĭ puté, să ne spuĭ, dacă Somi a sosit la Klaarfontein."

„A fost acolo."

„A bună samă?"

„Eŭ însu-mĭ am grăit cu el."

„Țĭ-s'a dat voe, să mergĭ în munțiĭ Raaf?" întrebă el cu mirare.

Băgăĭ de samă, că prin împrejurarea acésta dobîndisem vaḑă încă și maĭ mare, și rĕpunseĭ scurt:

„Am fost acolo. Venițĭ, mynheers! Ĭan vĕ va spune însu-șĭ cele de lipsă."

Călăriĭ înainte. Ceĭ alalțĭ veniaŭ în urma mea. Abia acum putură, să mĕ esamineze maĭ cu de-amĕnuntul. Conducĕtoriul veni lângă mine.

„Eștĭ rănit, mynheer?"

„Da."

„De o împușcătură?"

„Nu. Am fost sub leopardul luĭ Ĭan."

„A, adevĕrat să fie? Atuncia nu aĭ fost cu destulă luare de samă, căcĭ animalul e dresat așa de bine și primesce atâta mâncare, cât nu se apucă de nicĭ un prietin al caseĭ. Scĭĭ, în ce chip a ajuns neef Ĭan în posesiunea pisiciĭ acesteia primejdióse?"

„Ba nu sciŭ."

„A fost maĭ înainte de acésta cu cincĭ anĭ, și el era decĭ pe atuncia de șepte spre zece anĭ. S'a dus către méză nópte în munțĭ, pentru ca să cerce ardesie pe sama coperișuluĭ sĕŭ. O plóe l-a mânat în o

crepătură de stîncă. Ea mai la deal se ângusta și se întindea în stîncă în formă de peșteră. Abia se așeḑase, și deja și auḑi o suflare ca a unei pisicĭ și un glas, care putea, să fie numai al unei fêrĕ. Se tîrî spre fundul peșterii și găsi un puiŭ de leopard, care era deja mărișor și se apĕra cu ghiarĕle, cu dinții și cu strigare pătrunḑĕtóre împotriva la ori ce atingere. Ian totuși îl prinse de cêfă și voia, să-l scótă la lumina zilei. Atuncia auḑi de a fară un sforăit mânios, și întrarea peșterii se întunecă. Era leoparda bĕtrână. Ea pe loc se aruncă pe el urlând grozav. El nu avu răgaz, să prindă pușca ori cuțitul în mână, și așa îi căută, să se apere cu mânile. Îi prinse fórte bine împrejurarea, că crepătura de stîncă era strîmtă. În ce chip și-a isprăvit lucrul, nu sciŭ; atâta sciŭ, că a sugrumat fêra cu mânile, și astăzi încă mai pórtă pelea ei în loc de caros. Éră puiul de leopard l-a dus a casă și l-a îmblânḑit. E acela, care te-a rănit."

„Pare că-l folosesce de paznic și une oria și de apĕrătoriŭ al farmei."

„Asta s'a întîmplat deja de dóuĕ ori și a nume cu resultat fórte bun. Dară nu i-ași da sfatul, să slobódă fêra în timp de nópte, căci atuncia numai cu greŭ ar puté, să se facă din noŭ stăpân preste ea."

„Asta s'a întîmplat chiar a sară."

„A sară? Dóră a dat óre cine va năvală asupra farmei?"

„Și încă o năvală fórte seriósă."

„Cine a dat-o?"

„Sicucuni."

„Nu se póte!"

„Și totuși e așa!"

„Dară Sicucuni e la Zulĭ din colo de munți."

„El a fost aci, și dera asta de dinaintea nóstră e a lui. Mĕ întorc chiar de la urmărirea lui, carea o am făcut, ca să vĕd, în cătrăŭ și-a luat drumul. Dară aci din jos e farma, și acolo îți vor povesti tóte."

Îmi zorii calul. Ne observaseră și ieșiră întru întimpinarea nóstră, când călăriăm în curte.

„Halloob, Cumpeer Huyler," strigă Ieremeias, „dară asta e o surprindere de tot grozavă! Ce te-a făcut, să încalecĭ și să vii la noi?"

„Zuliĭ, cine altul? Ia-ți roerul și vino cu noi! Am primit de din colo solia, că Zuliĭ se trag spre pasul Klei, și am pornit întru ajutoriŭ vecinilor de din colo."

„Asta e un lucru fórte bun și frumos, Cumpeer, dară totuși îmi veĭ face plăcerea, să nu strivescĭ pe Zuli, mai înainte de ce veĭ fi grăit aci cu neef Ian și cu alți câți va bărbați. Ei vor sosi încă astăzi. Fiesce care din noi își are calul și roerul, și a bună samă vom porni, dacă vor avé lipsă de noi. Descălecați, ómeni buni, și întrați în casă!"

Lăsară caii în grijea Otentoților și întrară în odaea cea largă. Voiam, să întru și eŭ în urma lor, dară mĕ opri Quimbo venind din grădină.

„Mynheer, Bur viŭ și Somi viŭ de pe munte!"

„Întru adevĕr i-aĭ veḑut?"

„Quimbo vĕd tot întreg Bur și Somi. Cal gros de Quimbo încă sînt cu ei!"

Deschiseĭ pórta, carea o aŭ fost închis din noŭ, și ieșii înaintea stoborului curții. Ei întru adevĕr se pogoriaŭ de pe deal și mĕ salutară încă de de parte scuturând pălăriile în aer. Ființa mea de față le spunea, că situația, în care se afla farma, nu mai putea, să fie rea.

Sosirea lor produse pe farmă o viață îndoită. Odaea se adeveri de prea strîmtă, și așa Buriĭ, ceĭ ce sosiseră mai curênd, se apucară, să mute mese în curte. Preste puțin se așeḑară cu toții la mese și aruncară în colo și în cóce întrebări și rĕspunsuri spre a se informa de ajuns despre evenimentele cele mai de pe urmă.

Societatea, carea venia de la Klaarfontein, pe cale nu pățise nimica mai însemnat, dară fuse fórte îngrijată de sórtea nóstră și a farmei și de aceea își iuțise cât se póte de tare caii. Quimbo, pe carele li-l recomandasem, dispăruse, dară ei nu aŭ voit, să-l cerce multă vreme și așa să întârzie. Îi căută, să-și audă acuma câte va imputări, dară el primi cu liniște mare. Pe Anglezul cel prins firesce că-l aduseră cu sine. Îl băgară la Cemba, la falsul Macololo, pentru că acolo să-și aștepte sórtea.

Dară Somi nu ședea cu noi. El se depărtase prin pórtă, în dată ce descălecase. Acuma se întórse aducênd în mâni un snop mărișor de ierburi. Între ele cunoscui un fel de al Polygaleelor și frunze de Erythrina Corallodendron. Veni cu ierburile la mine.

„Bun Germania am rană; Somi am bun iêrbă pentru rană, ca să nu viŭ frigurĭ și vindec iute. Bun, viteaz Germania arĕt rană, ca Somi leg!"

Mĕ convinsesem a dese ori însu-mi, că popórĕ sĕlbatice sciŭ, să foloséscă de medicină plânte de acelea, despre a căror putere terapeutică estraordinară sciința nóstră nu scie chiar nimica. De aceea nu mĕ indoiĭ de loc, să primesc ajutoriul lui Somi. Mĕ duseĭ cu el la o parte, ca să-mi lege rana din noŭ, cum scia el.

Când veḑu rana, făcu o mutră fórte îngrijată.

„Rană sînt rĕŭ, nu sînt de la tăia ori împunge și pușca, ci sînt de la animal sĕlbatic; vindec rĕŭ. Somi am lua nu numai ierbă, ci am mai întâiŭ lua suc din ierbă. Dară Germania sînt tare; Germania voiŭ avé mult mare durere, dară nu frigurĭ!"

Sdrumică ierburile și lăsă sucul lor, să curgă în rană. Apoi puse ierburile pe rană și întări legătura din noŭ.

„Somi voiŭ lua tot ziua ierbă și voiŭ pune pe rană de Germania," zise apoi, după ce sfârșise legarea.

În trăsăturile lui destul de frumóse puteĭ, să cetesc sentimentul propensiunii, care-l nutria față cu mine. Dară de o dată își însuși fața lui o espresie, carea ași fi putut, să o numesc încremenire. Mișcarea cea repede, carea o făcură mânile lui la deal, esprima surprinderea cea mai mare, ce numai se póte închipui.

„Ciarga!" strigă el apoi și se repeḑi spre ușea, în care apăruse Mietie, pentru ca să vadă, de ce aŭ lipsă óspeții ei. „Ciarga!" strigă el din noŭ, când se opri înaintea ei întindêndu-și mânile spre ea.

Firesce că toți ceĭ de față priviră la scena acésta. Fata privi la el cu uimire, și el sta înaintea ei în estasă vĕdită, ca și cum ar vedé o comóră prețiósă, a căreĭ poședere ar cuprinde în sine fericirea cea mai mare. Dar apoi lăsă mânile sale, să cadă încetinel la vale, și se tângui:

„O, nu, sînt nu Ciarga! Ciarga sînt bĕtrân acum, dacă mai trăesc, și nu sînt mai mult așa tinĕr și frumos. Dară de ce sînt ca Ciarga, și de ce am lanț de Ciarga aci la grumaz?"

„Ești dta Somi?" întrebă ea.

„Da, eŭ Somi sînt!"

Ea făcu, ca dinții de șerpe ai lanțului sĕŭ să lunece prin micile ei degete, ca și cum s'ar juca cu ei, și rĕspunse:

„Lanțul e de la mama mea."

„Cine sînt mama? Cum se chem mama?"

„Nu sciŭ. Burul van Helmers m'a găsit în pustia Calahari lângă ea; ea era mórtă; isvorul, lângă care ne găsise, secase, și mama a murit."

„La isvor? La fântână? Cum se chem fântână?" întrebă el repede după olaltă.

„A fost la fântâna Ulvimi."

„Ulvimi, o, o! Câtă vreme am trece de atuncia? O, spun iute, spun repede! Inimă de Somi bat, de altmintrea se rump inimă în dóuĕ!"

„A fost în dricul veriĭ mai înainte de asta cu șese spre zece ani."

„Cât an? Ishumi și tantatu an, zece și șese an? O o, Somi îmi caută fugi de Sicucuni; Somi trimit frumos, drag Ciarga la apă Ulvimi, și când Somi viŭ mai apoi, aflu Somi mormînt și vĕd mort Ciarga, dară nu fată. Ciarga am fi bun soție de Somi, și tu sînt fata de la Ciarga și de la Somi!"

Acestea în iritarea produsă de bucuria cea mai mare le rosti așa de repede, cât ceĭ de față numai cu greŭ putură, să le înțelégă. Apoi prinse fata în brațe și o strînse de vre o dóuĕ zecĭ de ori la sine, privindu-i éră și éră în fața aprinsă de surprindere și rostind strigăte de bucurie și fericire.

„Meŭ pruncă, meŭ fată, meŭ bun, frumos copilă! Vreŭ tu fi meŭ fată și iubi tată Somi?"

Plângênd afirmă ea cu capul și îmbrățișă pe Somi gingaș, fără ca să bage în samă pe ceĭ ce eraŭ de față. Aceștia priviaŭ cu simpatia cea mai vie la scena acésta.

„Cum chem fată? O, spun, spun iute, ca tată pot chema fată pe nume!"

„Mietie."

„Mietie? Ce însemn Mietie? Somi nu sciŭ și nu pot bine zice. Mietie zic Olanda și Bur, éră Somi zic Ciarga, că fată se chem ca mamă!"

Se îndreptă apoi către Ian, care stătuse acolo cuprins de sentimente ne mai simțite și auḑise fiesce care cuvînt.

„Tată de la Ian am afla Ciarga, și Ciarga sînt soră de la Ian?"

„Mietie ar fi avut, să fie soția mea!" rĕspunse Ian cam turburat. În ciuda conscienței de superioritatea rassei și națiunii sale totuși se gândi fără de voe la aceea, că Somi avea, să se facă regele Caferilor.

„Soție de la Ian?" întrebă Somi surprins. „O, o, așa am Ian drag sĕrac pruncă și fără tată?"

„Da."

„Atuncia Ian ieaŭ Ciarga! Dară Ciarga mai mult nu sînt sĕrac pruncă; tată de la Ciarga sînt rege, și Somi am mult — — — mult — — —"

Se opri, își virî mâna sub mantaua, carea-l coperia trupul. Scoțênd de acolo un obiect mic îl arĕtă lui Ian.

„Ian vĕd, ce sînt acesta!"

Burul rosti o strigare de uimire.

„Un diamant, un diamant negru, vrednic între frați cinci mii de galbini! Baas Uys, ești pricepĕtoriŭ; esaminéză-l și-mi spune, dacă am dreptate!"

Kees Uys prinse pĕtra în mână, și ea trecu apoi de la el mai de parte din mână în mână. Toți se minunaŭ privindu-o.

„E așa, neef Ian. Prețul e mai curênd mai mare de cât mai mic."

„Pĕtră sînt negru diamant," zise Somi cu fală, „și Somi am încă mult negru diamant, mai mult mic și mai mult mare ca aci. Somi am găsi diamant în fugă în munte și am băga mult diamant în pămînt, unde nu pot găsi alt om. Dară Somi voiŭ aduce diamant și da Ian, pentru ca Ian am drag sĕrac fată de Cafer fără tată."

Ăsta a fost întru adevĕr un eveniment de tot minunat, și ținu multă vreme, până când Buriĭ putură, să se așeḑe din noŭ la mese s re a vorbi din noŭ despre temele de mai înainte. Somi dispăru cu Ian și cu Mietie în casă pentru ca să ducă mameĭ bolnave vestea celor întîmplate. Éră ceĭ alalți se sfătuiaŭ, cum să pună mâna pe transportul de arme.

Putea, să se aștepte, că transportul acesta se va face cu o escortă îndestulitóre. De aceea Burilor le-a fost fórte binevenită sosirea lui Huyler și a soților lui. Așa eram în privința numĕrului a bună samă tot cam așa de tari ca și escorta aceea anglezéscă. Până la muntele Atter aveam, să călărim o zi, și după ce terminul însemnat în epistolă cădea pe poimâne, hotărîrăm, să plecăm deja astăzi către sară. Caii noștri adevĕrat că eraŭ fórte strapațați; de aceea aveaŭ, să se recuireze de pe farmele vecine caĭ próspeți. Câți va din soții lui Huyler și porniră, să o facă acésta.

Până la întórcerea lor, carea se întîmplă deja la câte va óre mai apoi, șterserăm urmele luptei de ieri, ér apoi scóseră Burii pe Cemba din închisóre, să-i rostéscă judecata.

Caferul firesce că s'a minunat, când a vĕdut atâția Buri adunați aci, și a făcut o mutră cam desperată, când a audit, ce vor, să facă cu el. Repeți mărturisirile, cari mi-le făcuse deja și mie. Cu privire la planurile ulterióre ale lui Sicucuni nu putu, să dea nici o deslușire, și după ce vina lui era așa de vĕdită, cât eschidea ori ce îndoélă, cei mai mulți din Buri se declarară pentru uciderea neamânată a trădătoriului. Dară pedepsei acesteia i-se împotrivi Ian în chipul cel mai hotărît, și eŭ încă mĕ alăturăi la veto lui. Cemba lucrase după porunca regelui sĕŭ și în nici un cas nu putuse, să i-se împotrivéscă, mai ales că cunoscea caractĕrul lui cel crudel. El mai de parte mărturisise tóte deja atuncia, când cercetasem eŭ lucrul, și zise, că regele lui e însetat de sânge, pe când despre Somi grăise bine. În sfârșit se mai întrepuse și Mietie și se rugă împreună cu tată-sĕŭ, să se dăruéscă Zulului viața. Așa se învoiră Burii în sfârșit, dară numai pe lângă condiția, ca Zulul să rĕmână închis, până când se vor întórce. I-se spuse acésta, ér apoi îl duseră în închisórea lui de mai înainte.

Acuma ne gătarăm de drum, de óre ce acuma aveam, să petrecem mai multă vreme de parte. De la muntele Atter nu puteam, să ne întórcem aci, ci hotărîrăm, ca transportul, dacă ne va cădé în mâni, ceea ce speram cu siguranță, să-l ducem în dată preste munți. El era adecă fórte binevenit spre a completa óstea Burilor, carea se aduna acolo. Așa puteam, să ne aruncăm făr de amânare asupra Zulilor.

Farma era destul de bogată, cât să ne înzestreze pe toți cu merindea de lipsă, și când pornirăm, eram așa de bine provĕduți cu cai de sarcini, cât se părea, ca și cum am avé intenția de a face o călătorie de descoperiri în lăuntrul continentului Africii.

Firesce că luaserăm mĕsurile de lipsă pentru scutirea farmei, cu tóte că puteam, să supunem cu siguranță, că nu o mai amenința nici o primejdie. Propusul lui Sicucuni de a împrăștia conferența de la Klaarfontein a fost zădărnicită, și atacul lui asupra familiei van Helmers a fost rĕspins de dóuĕ ori cu succes deplin. El nu mai avea ómeni la sine, și dacă ajungea o dată din colo de munți, acolo a bună samă da de atâta lucru, cât nu găsia mai mult răgaz spre a se întórce aci.

Firesce că de la Somi se pretinse mare stăpânire de sine, ca să părăséscă așa de iute pe tată-sa, pe carea o găsise numai adineaori. Ian încă se despărți numai cu greŭ de ea și de mamă-sa. Acesteia îi lăsăi lécurile de lipsă. Ei amîndoi mai rĕmaseră puțintică vreme pe farmă și ne ajunseră, numai după ce trecuse o parte bună a nopții.

Călătoria nóstră decurse făr de nici o întîmplare mai însemnată. În ceea sară sosirăm la ținta nóstră.

Muntele Atter întinde lunga sa spinare de la munții Rand de parte către rĕsărit, unde apoi se pogóră și se perde pe nisimțite în podeiŭ. Partea lui cea rĕsăritĕnă e învescută cu pădure désă, pe când cea apusană e spână și pustie și se slobóde în adâncime de la o înălțime de mai multe mii de urme. Văgăuni și crepături numĕróse îl strătaie de la méză zi către méză nópte, și bolovani și vîrfuri mari de stîncă se ridică de pe cóstele cele neprietinóse ori zac în pădurea întunecósă printre cadavre putrede de arbori, cari sînt îmbrăcate cu mușchi înalți ori încătușate de plante curpenitóre. Un teren ca acesta îmbie ascundĕtori destule chiar și pe sama unei caravane mai mari, și de cum va transportul ar fi sosit deja mai înainte de noi, ceea ce încă era cu putință, atunci a bună samă nu era ușor, să-l descoperim. Dară în epistolă nu se hotăria locul, unde să-l afle locotenentul Mac Klintok, și așa puteam, să supunem, că s'a ales o ascundĕtóre nu prea sigură. Éră de cum va Anglezii încă nu eraŭ aci, atuncia ușor puteam, să observăm venirea lor, dacă ne postam pe spinarea muntelui așa, cât puteam, să privim preste cóstele lui cele apusane și preste podeiul, carele se întindea mai în depărtare.

Ne oprirăm în fața înălțimii celei uriașe și ne adunarăm, să ne sfătuim cu privire la locul, în care să tăbĕrîm. Însera deja binișor, și fiind că eram aprópe de lună nóuă, nu puteam, să contăm la lumina lunii, și aveam deci, să hotărîm repede.

„În cătrău?“ întrebă van Horst.

„Ne retragem în văgăuna cea mai de aprópe, în care putem, să aprindem un foc fără de a fi observați și să ne așeḑăm bine,“ zise Huyler.

„Foc nu avem, să aprindem,“ observă Uys. „Anglezii ar puté, să ne descopere în ciuda tuturor mĕsurilor de precauțiune.“

„Ce socotesci, mynheer?“ zise Veelmar îndreptându-se către mine.

Eŭ rĕspunsei: „Zilele sînt ferbinți, dară nopțile sînt reci, și socotesc, că un foc ne-ar prinde bine. A bună samă se va puté găsi un loc, unde va puté, să ardă, fără ca óre cine să-l observe. Am avé, să ne suim aci în pădure. Dară caii ne sînt pedecă în lucrul acesta. De aceea propun, să-i ducem în o văgăună și să lăsăm la ei o straje. Acésta firesce că va avé, să renunțe la aceea, ca să se încăldéscă la foc. Dacă ne vom face tabĕra colo sus în pădurea désă și vom esamina mai întâiŭ bine locul jur împrejur, vom puté, să ne încălḑim fără de a ne teme, că ne vor descoperi. Mâne des de diminéță voiŭ călări apoi încă cu unul ori cu doi a fară pe șes, ca să aflu, dacă a sosit deja transportul.“

„Ai dreptate. Dară văgăuna?“

„E deja găsită, de cum va e destul de largă și lungă spre a îmbia cailor pășune destulă. Priviți, colo de-a stînga se vîresce în munte!“

Călărirăm la ea și aflarăm, că corĕspundea pe deplin scopului nostru. Băgarăm caii într'însa și așeḑarăm dóuĕ străji la întrarea ei. Apoi ne suirăm în pădure. Ea în partea sa de din jos era prea luminósă, și ne căută, să ne suim de parte la deal, până se făcu așa de désă, cât clómbele ei să copere focul nostru. Găsirăm un loc potrivit, esaminarăm împrejurimea lui, și după ce nu găsirăm nimica, ce să ne facă bănuitori, aranjarăm tabĕra. Se găti cina, și o mâncarăm. Câte va străji grijaŭ de siguranța nóstră, éră cei alalți ne așeḑarăm, să durmim.

Voiŭ fi durmit deja mai bine de o óră, când mĕ atinse o mână. Mĕ trezii pe loc. Somi sta înaintea mea.

„Germania, scol și viŭ cu Somi!“

Mĕ ridicăi, în cât va mirându-mĕ asupra turburării acesteia a somnului meŭ. El se duse cu mine la Ian. Acesta părea, că ne aștéptă. Apoi păși Somi înaintea nóstră în pădure.

„Ce vom, să facem?“ întrebăi pe Ian.

„Nu sciŭ, mynheer,“ îmi rĕspunse. „Somi mĕ trezi și apoi te trezi și pe dta. Mai mult nu sciŭ.“

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Revista economică“ Nr. 1 cu următoriul sumar: Afacerile de lombard, de C. Popp. — Examinarea bilanțului la societăți pe acțiuni, de Ermil Borcia. — Negociarea cu efecte, de Iul. Popescu. — Teoria asigurărilor asupra vieții, de I. Lăpĕdatu. — Legislațiunea: Legea privitóre la lucrătorii de la trenuri și drumuri. — Jurisdicțiune: Atăcarea conclusului adunării generale; O societate pe acțiuni; Pertractarea serială; Ofertul de asigurare. — Comerciŭ: A II-a adunare generală a „Concordiei“; Raportul camerei comerciale și industriale din Oradea mare pe anul 1898. — Agricultură: Situațiunea agricolă; Reuniunea română de agr. din comit. Sibiŭ; Reuniunea economică din Orăștie. — Comunicațiune: Scrisori de transport pe calea ferată. — Revista financiară: Situațiunea; Apel către băncile nóstre. — Cronică: Abonații „Revistei Econ.“; „Revista Economică“; † Dr Ioan Nichita; † Ioan Dimitriŭ; „Problema pămîntului maghiar“; Agiul pentru plăți de vamă; Acțiuni; Ancheta în causa colonisărilor. — Literatura economică. Reviste economice: „Bunul Econom“; Manual de agricultura rațională. — Trageri la sorți. — Bursa de efecte din Viena. Bursa de efecte din Bucuresci. — Bursa de mărfuri din Budapesta. — Inserțiuni.

Teodor V. Păcățian: **Judecătoriile cu jurați**, Sibiŭ 1899, prețul 80 fil. Se ocupă cu inovația care de la Anul noŭ se va introduce la tóte tribunalele: cu judecătoriile cu jurați.

Dr Victor Szmigelski: **Ermeneutica biblică**, compusă după Ubaldo Ubaldi. Blaș 1899, pag. 180, prețul 2 cor. Ca și de la cele alalte publicații ale sale dl autor destinéză și venitul acestei publicații pentru formarea unui fond provințial de salarisare a preoților și invĕțătorilor. Manualul e destinat pentru facultățile de teologie, dar póte fi de folos și celor cari se ocupă cu studiul sf. Scripturi.

Posta Redacțiunii. *O. D. Grapini.* Credem, că pe numĕrul venitor se va puté începe. — *Delagheja.* Scrisórea trimisă ar fi prea pro domo.

Editor și redactor rĕspundĕtor:
Dr Vasile Suciu.

Tipografia Seminariului archidiecesan.